

بزرگ می خواهی پرس؟

مناظره‌ی امام علی بن مرسی الرضا علیه السلام با علمای ادیان در مرو

www.ketab.ir

هر چه می‌خواهی بپرس : مناظره امام علی بن موسی الرضا علیه‌السلام با
علمای اندیان در جرو / موسسه فرهنگی هنری عاشورا!
مجموعه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، مرکز نشر
هاجر، ۱۳۹۴، ۱۸۶ ص. 3-087-378-600-978

فایده
علمیه موسی (ع)، امام هشتم، ۹۱۵۲-۲۰۳ق. - مناظره‌ها
Ali ibn Musa, Imam VIII -- Debates

موسسه فرهنگی و هنری عاشورا
حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، مرکز نشر هاجر
Hozeh Elniyeh Qom, Center Management Hozeh Elniyeh
Publishers, Centre Publications hajar
۲۷۷۵۲۷۱ - ۹۵۰۰۱۹۷ - ۸۲۵۴ ۱۳۹۴۳۵/۳۷۳۳

نام کتاب: ..... هر چه می‌خواهی بپرس؟
تیر و تخنیم: ..... موسسه فرهنگی هنری عاشورا
ناشر: ..... مرکز نشر هاجر (وابسته به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران)
نوبت چاپ: ..... اول از سال ۹۶
شمارگان: ..... ۱۰۰۰ نسخه
تعداد صفحات: ..... ۱۸۶ صفحه از نشتی
قیمت: ..... ۲۶۰/۱۰۰۰ ریال
چاپخانه: ..... زلال کوثر

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۸-۰۸۷-۳

نشانی: قم، بلوار معلم، مجتمع ناشران، واحد ۱۱۴ تلفن: ۳۱۰۱۵ - ۳۷۸۴۲۵۴۳ پیامک ۳۰۰۰۲۱۴۴۴۰

Hajar@whc.ir Hajar.whc.ir

صفحه	عنوان
۹	مقدمه حوزه
۱۳	کنجینه‌های حکمت و حیانی
۱۸	امام‌شناسی و معرفت به مقام ولایت
۲۱	بررسی نیت سیاسی و اجتماعی دوران امام <small>علیه السلام</small>
۲۸	سیاهی مناظره و جدال احسن
۳۰	خردورزی تاریخی اجتهاد
۳۹	مناظره‌های امام <small>علیه السلام</small>
۴۱	دعوت نامون از امام برای مناظره
۵۳	مناظره با جاثلیق عالم نصرانی
۵۷	شاهد آوردن یوحنا بن دیمی
۶۰	حواریون و علمای نصاری
۶۳	شیوه‌ی مناظره‌ی امام و اقرار از جاثلیق
۶۵	زنده کردن مردگان منحصراً مسیح <small>علیه السلام</small> نیست

صفحه	عنوان
۷۹	دلیل آوردن امام <small>علیه السلام</small> از تورات و انجیل و ...
۸۳	دلیل اختلاف انجیل های چهارگانه .....
۸۷	شهادت علماي انجیل بر انسان بودن مسیح <small>علیه السلام</small> .....
۹۱	مناظره ی امام <small>علیه السلام</small> با راس اجالوت .....
۹۱	اثبات نبوت پیامبر اسلام <small>صلی الله علیه و آله</small> از کتب آسمانی .....
۱۰۱	لزوم ایمان به پیغمبر اسلام <small>صلی الله علیه و آله</small> .....
۱۰۹	مناظره امام <small>علیه السلام</small> با حبه کبر .....
۱۱۱	مناظره امام <small>علیه السلام</small> با عمران صابی .....
۱۱۳	اثبات وجود خداوند .....
۱۱۷	اثبات شناخت خداوند از خویش .....
۱۲۱	کیفیت حدود آفرینش و معانی و انواع آن .....
۱۲۳	اثبات وجود خداوند به واسطه ی مخلوقات .....
۱۲۷	مثل برتر از آن خداوند است .....

صفحه	عنوان
۱۳۱	شناخت خداوند از طریق صفات او .....
۱۳۳	شرح آفرینش و حکمت حروف .....
۱۳۷	تزییب خلقت الهی .....
۱۳۹	عوامل در آفرینش حروف بر غیر خویش .....
۱۴۱	شناخت خداوند با نام و صفت های او .....
۱۴۵	خداوند را می توان دید .....
۱۴۷	ابداع مخلوق است .....
۱۵۱	توصیف خدا با صفات مخلوق، عالمان انحراف .....
۱۵۳	بی نیازی خداوند از خلقت موجودات .....
۱۵۷	پیمان مناظره و اسلام آوردن عمران .....
۱۵۹	گفتگوی محمد بن جعفر باراوی .....
۱۶۳	عمران در منزل امام <small>علیه السلام</small> .....
۱۶۷	فهرست تفصیلی .....

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دکتاب شریف اعلام الوری روایتی از اسحاق فرزند امام موسی بن جعفر علیهما السلام نقل شده کہ متن آن چنین است:

امام موسی بن جعفر علیہ السلام فرزندانش خویش را کرد آورد و بہ آنان فرمود:

این برادرتان علی بن موسی الرضا، عالم و دانشمند آل محمد است. مسائل دین خویش را از او پرسید و آنچه

به شما می گوید را در خاطر نگاه داشته و پاس بدارید، چه این کہ من بر ما از پدرم شنیدم کہ بہ من می فرمود عالم

آل محمد از فرزندان تو ست، ای کاش او را ملاقات کنم. او بمنزل امامزادگان و علمای نام دارد.

۱- اعلام الوری . طبرسی . ص ۳۲۸ (چاپ اسلامیہ) .

در حدیثی که آمد علاوه بر آن که امام علیه السلام با لقب رضا نام برده شده، پدر بزرگوارشان آن گرامی را دانشمند و عالم اهل بیت علیم السلام یاد کرده اند. با آن که می دانیم که همه ی پیشوایان دین، وارثان علم و دانش پیامبر خدا صلی الله علیه و آله هستند، شاید این عنوان و اشتهار در میان آن بزرگواران به علم و دانش ناظر باشد به بروز و ظهور دانش و معارف حضرت رضا علیه السلام در حوزه های مختلف و نیز مناظراتی که میان ایشان و بزرگان ادیان و مخالفان صورت پذیرفته است. و آنچه دانشمندان و افراد مرتبط با آن حجت الهی از علوم و دانش های مختلف ایشان استفاده بردند؛ مثلاً در آن حوزه گردید. چنان که رساله ی ذمیه آن بزرگوار در طب، سرآغاز مسمی در شناسایی روش های درمان و خواص دارویی گیاهان قلمداد می شود و نیز فریاشات آن حضرت در مناظرات باب جدیدی در افق فکری کلام اسلام گشوده است.

شخصیت علمی امام، ششم از چنان درخششی برخوردار است که حتی بزرگان مذاهب دیگر از ایشان با القابی مانند مبط اسرار رب العالمین، وارث علوم المرسلین و امثال آن نام برده اند.

به واقع هر مضمنی پس از مطالعه‌ی زندگی آن امام همام به یاد فرمایش جد بزرگوارش امیرالمؤمنین علی علیه السلام می افتد که فرمودند: ماله آیت اعظم منی.^۳

به معنای تمام ظلم؛ امام علیه السلام در هر دوره و زمانی بزرگترین آیت خدای متعال و بلکه آئینه‌ی تمام نای ظهور اسما و صفات عالم ابدال الهی است.

اینک در کتابی که پیش روی ما در مناظرات چهارگانه‌ی آن گرامی با اسلوبی ادبی و هنری فرام آمده تا زمینه‌ی بهتری برای طالبان معرفت در بهتری از آن باشد. امید آنکه در استقاده‌ی هر چه بیشتر از این کلام ارجمند بگوئیم. بسمه و کرمه.

در خوزه‌ی علمیه‌ی خمینی

حمود رضا جمشیدی

۳- تفسیر قمی، ج ۲، ص ۲۰۱.

شماره فرز	موضوع اصلی	ردیف	زیر مجموعه
۱-۱۶	دعوت از امام <small>علیه السلام</small> برای مناظره	۱	سلسله روایت
		۲	دستور مأمون برای گرد آمدن علای ادیان
		۳	سخن مأمون با علای ادیان برای مناظره با امام <small>علیه السلام</small>
		۴-۵	دعوت مأمون از امام <small>علیه السلام</small> برای مناظره
		۶-۱۲	دل نکرانی راوی و اطمینان قلبی امام <small>علیه السلام</small>
		۱۳-۱۴	امام <small>علیه السلام</small> به سوی مجلس مناظره
		۱۵-۱۶	ورود امام <small>علیه السلام</small> به مجلس مناظره

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیر مجموعه
۱۷ - ۸۴	مناظر امام باجائلیق	۱۷ - ۱۸	سخن نامون باجائلیق و شرط او در مناظره
	استدلال امام باجائلیق در باب نیت صبی	۱۹	شرط امام باجائلیق بر استدلال تنها از انجیل و تورات
		۲۰ - ۲۱	سوال باجائلیق و پاسخ امام باجائلیق
			شاهد خواستن باجائلیق
		۲۳ - ۲۶	شاهد آوردن یوحنا می دلمی
		۲۷ - ۳۱	شاهد آوردن امام باجائلیق از انجیل
		۳۲	اقرار باجائلیق

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیر مجموعه
	خواریون و عطای نصاری	۳۳-۳۵	معرفی خواریون از سوی امام <small>علیه السلام</small>
	سوره های ساطره امام <small>علیه السلام</small>	۳۶-۴۰	اقرار کرفتن از جاثلیق
	زنده کردن مردگان <small>صالحین</small> نیست	۴۱	پرسش جدید از سوی امام <small>علیه السلام</small>
		۴۴-۴۵	یح و حزقیل نیز مردگان رازنده کردند
		۴۶-۴۸	شاهد آوردن از تورات بر ادعای یاد شده
		۴۹-۵۳	پیامبر اسلام <small>صلی الله علیه و آله</small> نیز مردگان رازنده ساخت
		۵۴	آیا بهی پیامبران دیگر هم در مرتبه الوهیت اند؟

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۵۵-۵۷	شاهد دیگر
		۵۸	زنده شدن پندگمان توسط ابراهیم <small>علیه السلام</small>
		۵۹-۶۲	زنده شدن اصحاب موسی <small>علیه السلام</small> در کوه طور
		۶۳-۶۴	اقرار جاثلیق به یگانگی خداوند
۶۵-۷۰	دلیل امام <small>علیه السلام</small> از تورات و انجیل و ...	۶۵	برسش از راس اجالوت
		۶۶	قرآنی استنباطی از تورات
		۶۷-۶۸	قرآنت آیه ای از کتاب شمایا

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیر مجموعه
		۶۹	آمدن لفظ فارقطا در انجیل
		۷۰	اقرار به آنچه امام <small>علیه السلام</small> استشهد فرمود
۷۱-۷۷	دلیل اختلاف در انجیل	۷۱-۷۷	میان کامل امام <small>علیه السلام</small> و علت اختلاف انجیل
۷۸-۸۴	کواهی عظامی انجیل بر انسان بودن مسیح <small>علیه السلام</small>	۷۸	اقرار گرفتن از جاثلیق در قبول کواهی عظامی انجیل
		۷۹	سخن متی در مورد مسیح <small>علیه السلام</small>
		۸۰	سخن یوحنا در مورد مسیح <small>علیه السلام</small>
		۸۱	سخن الوقاد در مورد مسیح <small>علیه السلام</small>

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیر مجموعه
		۸۲	سخن مسیح <small>علیه السلام</small> در مورد پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>
		۸۳	جاثلیق سخن خویش را انقض می کند
		۸۴	کناره گیری جاثلیق از مناظره ی امام <small>علیه السلام</small>
۸۵-۱۱۴	مناظره ی امام <small>علیه السلام</small> با رأس اجالوت یهودی		دلیل خواستن رأس اجالوت از تورات و کتب آسمانی پیامبران گذشته
۸۶-۱۰۱	نبوت پیامبر اسلام <small>صلی الله علیه و آله</small> در کتب آسمانی	۸۶	حجت از کتب آسمانی پیشین
		۸۷-۹۱	وصیت موسی <small>علیه السلام</small> به بنی اسرائیل
		۹۲-۹۵	شاهد دیگر از تورات

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۹۶-۹۸	کواه آوردن از سخنان شیبا و حیقوق
		۹۹-۱۰۱	کواه آوردن امام <small>علیه السلام</small> از زبور و انجیل
۱۰۲-۱۱۴	لزوم ایمان به پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>		پرسش امام <small>علیه السلام</small> از دلیل نبوت موسی <small>علیه السلام</small>
		۱۰۳	معجزات موسی <small>علیه السلام</small> دلیل ایمان یهودیان به او
		۱۰۴	معجزه، دلیل صدق برای نبوت حریسامبر
		۱۰۵	تنها معجزات نبوت برات موسی <small>علیه السلام</small> دلیل است
		۱۰۶	پس چرا به پیامبران پیش از او ایمان دارید؟

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۰۷	پس گرفتن ادعای خود توسط رأس اجمالوت
		۱۰۸-۱۱۰	چرا به عیسی <small>علیه السلام</small> ایمان نمی آورید؟
		۱۱۱-۱۱۲	پیامبر اسلام <small>صلی الله علیه و آله</small> نیز معجزات بسیاری دارد
		۱۱۳-۱۱۴	دمانگی رأس اجمالوت و میان مناظره
۱۱۵-۱۱۸	مناظره با حریز اکبر بزرگ زردشتیان	۱۱۵	پرسش از دلیل نبوت زردشت
		۱۱۶	حریز اکبر و دلیل بر ایمان به زردشت
		۱۱۷-۱۱۸	استدلال امام <small>علیه السلام</small> و سکوت حریز اکبر

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
۱۱۹-۱۲۴	سخنرانی امام <small>علیه السلام</small> با عمران صابانی	۱۱۹	دعوت امام <small>علیه السلام</small> به پرسش و برخاستن عمران
		۱۲۰	اجازه خواستن عمران برای پرسش
		۱۲۱	سخنارش امام <small>علیه السلام</small> به انصاف
		۱۲۲	حرف می‌خواهی پرس!
۱۲۳-۱۲۹	اثبات وجود خداوند	۱۲۳	پرسش از موجود نخستین و خلقت آن
		۱۲۴	خداوند نامتناهی، مخلوقات متناهی آفرید
		۱۲۵	خلقت اصناف موجودات

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیر مجموعه
		۱۲۶	بی نیازی خداوند از مخلوقات
		۱۲۷	دلیل بی نیازی خدا از آفرینش خود
		۱۲۸	اگر خلقت از سر نیاز بود، دلیل نیازهای دیگر می بود
		۱۲۹	نیازمندی مخلوقات به یکدیگر
۱۳۰ - ۱۳۴	اثبات شناخت خدا از خویش	۱۳۰	آیا خداوند به خویشش واقف بود؟
		۱۳۱	امتناع شناخت خدا از خویش به غیر خویش
		۱۳۲	آیا علم خدا به واسطی ضمیر است یا نه؟

شماره فراز	موضوع اصلی	رویف	زیر مجموعه
		۱۳۳	آیا ضمیر، خود با ضمیر دیگر باز شناخته نمی شود؟
		۱۳۴	در مورد واحد، جز فعل و عمل و صنع نمی توان گفت!
۱۳۵-۱۳۹	کیفیت حدود آفرینش و معانی و ابواب آن	۱۳۵	حدود خلقت خداوند چیست؟
		۱۳۶-۱۳۷	خلقت بر شش نوع است
۱۴۰-۱۴۸	اثبات وجود خداوند به واسطه مخلوقات	۱۴۰	در تمیز در ذات الهی با آفرینش مخلوقات
		۱۴۱	مخلوقات، پذیرنده هستند
		۱۴۲	خداوند را با چیزی غیر از اوستی شناسیم

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۴۳	خداوند نور آسمان و زمین است
		۱۴۴-۱۴۵	سکوت یا نطق؟! مثال چراغ
		۱۴۶	آیا خداوند با آفرینش مخلوقات تفسیری پذیرد
		۱۴۷	تفسیرپذیری خالق بر واسطی خلقت محال است
		۱۴۸	آیا حرارت خویش را می سوزاند؟
۱۴۹-۱۵۳	مثل برتر از آن خداوند است	۱۴۹	آیا خداوند غنیمت است یا مخلوقات در او بند؟
		۱۵۰	خداوند برتر از این سخنان است

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۵۱	تو در آینه ای یا آینه در تو ست؟
		۱۵۲	نور، رابط جسم و تصویر آینه
		۱۵۳	مثل برتر برای خداوند است
۱۵۴ - ۱۵۷	شناخت خداوند از طریق صفات او	۱۵۴	فرارسیدن وقت نماز و قطع مناظره
		۱۵۵	خداوند به حقیقت شناخته می شود یا با وصف؟
		۱۵۶	خداوند چگونه شناخته شده و هست و خواهد بود
		۱۵۷	شناخت خداوند از طریق صفات محدث

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
۱۵۸-۱۶۳	شرح آفرینش و حکمت حروف	۱۵۸	حروف، اولین ابداع پروردگار
		۱۵۹	بازشناسن حریز تویسط حروف
		۱۶۰	خداوند حروف ربه آفرید کانش آموخت
		۱۶۲-۱۶۳	تعداد حروف و دستبندی آن با براساس لغات
		۱۶۳	خداوند این حروف را فصل خویش قرار داده
۱۶۴-۱۶۷	ترتیب خلقت الهی	۱۶۴	ابداع، اولین خلق خداوند
		۱۶۵	حروف، دومین آفریده‌ی خدا

شماره فرز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۶۶	همی ملوسات و محوسات، سوتین خلق الی
		۱۶۷	ابداع پیش از خلقت حروف است
۱۶۸-۱۷۱	عدم دلالت حروف بغير خویش	۱۶۸	چگونه حروف بر غیر خویش دلالت نمی کند
		۱۶۹	خداوند برای جمع حروف معنا اختیار کرده است
		۱۷۰	بیا، تک تک حروف معنایی در بر ندارد
		۱۷۱	حروف کثیره در شکل فعل و اسم می دهند
۱۷۲-۱۷۷	شناخت خداوند با نام ها و صفات او	۱۷۲	اسامی و صفات بر وجود و کمال دلالت دارند نه بر احاطه

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۷۳	شناخت خداوند از طریق اسما و صفات او
		۱۷۴	بیچ حدی برای خداوند صدق نمی کند
		۱۷۵	برای اثبات خداوند احتیاج به حواس پنج گانه نیست
		۱۷۶	پرستش خداوند از پرستش اسما و صفات او
		۱۷۷	اسامی و صفات خداوند جزایند
۱۷۸ - ۱۸۱	خداوند مرکز دیده نخواهد شد	۱۷۸	پرستش از سخن کمرائین کور دل
		۱۷۹	اگر در وجود خداوند کاستی بود در آخرت هم موجود نبود

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۸۰	استدلال بر آن جهان، بر موجودات این جهان ممکن است
		۱۸۱	شناخت خداوند متخص عاقلان عالم و فهمیم است
۱۸۲-۱۸۶	ابداع مخلوق است	۱۸۲	ابداع مخلوق است
		۱۸۳	آفریدگان از مخلوق بودن ناچارند
		۱۸۴	محدودی آفریده است
		۱۸۵	خداوند علت اندازه و اندازه شونده
		۱۸۶	پنج آفریده ای قائم به خویش نیست

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
۱۸۷-۱۸۸	توصیف خداوند با صفات مخلوق	۱۸۷	توصیف خداوند با صفات مخلوق، عامل انحراف
		۱۸۸	توصیف خداوند با صفات الهی، راه رسیدن به یقین
۱۸۹-۱۹۳	بی نیازی خداوند از آفرینش مخلوقات	۱۸۹	سؤال عمران از امام <small>علیه السلام</small> درباره بی نیازی خداوند حکیم
		۱۹۰	مشکل ترین مسأله مردم درباره بی نیازی خداوند
		۱۹۱	بی نیازی خداوند از آفرینش مخلوقات
		۱۹۲	همه چیز را بدترت الهی است
		۱۹۳	نسبت موجودات به خداوند یکسان است

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
۱۹۴	پیمان مناظره با عمران	۱۹۴	اسلام آوردن عمران
۱۹۵-۱۹۸	مکتوباتی محمد بن حنفیة راوی	۱۹۵	سکوت سنگان و پیمان مجلس
		۱۹۶	حسرت محمد بن جعفر از پنخ های امام <small>علیه السلام</small>
		۱۹۷	ترس عمومی امام <small>علیه السلام</small> از رشک مأمون بر ایشان
		۱۹۸	پیام او برای امام <small>علیه السلام</small> و پنخ ایشان به او
۱۹۹-۲۰۰	عمران در منزل امام <small>علیه السلام</small>	۱۹۹	عمران در منزل امام <small>علیه السلام</small>
		۲۰۰	پذیرایی دوباره ی امام <small>علیه السلام</small> از عمران